

Міністерство освіти і науки України Вінницький

національний аграрний університет

Всеукраїнська науково-практична конференція

МЕНЕДЖМЕНТ XXI СТОРІЧЧЯ

28-29 травня 2015 р.

м. Вінниця

і
і-4.

УДК 332:338.432

ББК 65.9(4УКР) 32 + 65.049(4УКР) Е-

45

Менеджмент XXI сторіччя / Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції/ Редколегія: Калетнік Г.М., Мазур А.Г. та інші. - Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К». -2015.-92 с.

Друкується за рекомендацією Вченої ради факультету менеджменту та пр Вінницького національного аграрного університет^ . Протокол №10 від травня 2015 року.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Калетнік Григорій Миколайович, президент університету, д.е.н., професор, академік НААН України, голова організаційного комітету;

Мазур Анатолій Григорович, завідувач кафедри аграрного менеджменту, д.е.н., професор, заступник голови організаційного комітету;

Яремчук Олександр Степанович, перший проректор, д.с.-г.н., доцент;

Янчук Галина Василівна, проректор з науково-педагогічної і фінансово-економічної роботи, к.е.н., доцент;

Мазур Віктор Анатолійович, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.с.-г.н., доцент;

Мельничук Ольга Федорівна, декан факультету менеджменту та права, к.ю.н., доцент;

Дармограй Ольга Вікторівна, директор навчально-наукового центру університету

Омельчук Василь Андрійович, завідувач кафедри правознавства, д.ю.н., професор;

Ціхановська Вікторія Михайлівна, завідувач кафедри менеджменту ЗЕД, готельно-ресторанної справи та туризму, к.е.н., доцент;

Левчук Костянтин Іванович, завідувач кафедри історії України та філософії, д.і.н., професор;

Шаманська Олена Ігорівна, завідувач кафедри дорадництва та інформаційних технологій в менеджменті, к.е.н., доцент;

Логоша Роман Васильович, доцент кафедри аграрного менеджменту, к.е.н., доцент.

Факультет менеджменту та права Вінницький національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР АПК

Колесник Т.В., Пронько Д.М.

ВИДИ І ФОРМИ АГРОПРОМИСЛОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Мазур К.В.

10

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІНО-ДОВІДКОВИХ

СИСТЕМ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Підгурський О.І.

14

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ФАКТОР

ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ Пчелянська Г.О., Логоша Р.В.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

*у 1

Майданик І.С.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ

РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ Недбалюк

О.О.

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ

ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА Волонтир Л.О., Бурденюк І.І.

25

^СТОС^ВАШЯ~м^КЕТИНГУ ВГЛІКЛІСЬКІЙ СФЕРІ Мамалига

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

АПК В КОНТЕКСТІ СИСТЕМНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ

ЗМІН НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

28

31

Редько М.С.

С.В.

36

АГРОМАРКЕТИНГ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІОШ

Левченко О.О.

УЧАСТЬ АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ УКРАЇНИ У ВІПРОДЖЕ
І^ОБ^ЛЕМАТИКА ХОЛДІНГІВ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ
ФЕРМЕРСЬКОГО РУХУ (перша пол. 90-х рр. XX ст.) Левчук
ВІРОБНИЦТВІ Янчук О.В

39

42

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЩОДО ОХОРОНИ

НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ Тодосійчук В.Л.

44

48

—TTTT

СУТНІСТЬ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА Шафієва Л.Г.

РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ- ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЕРЕПРОЕКТУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ Табенська О.Л.

ДЕРЖАВНЕ ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ Шниїс В.П.
ВПЛИВ НА ЗРОСТАННЯ ОБСЯГУ ВАЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА Палюх О.М.

ІНТЕГРОВАНИЙ ПІДХІД ДО ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ МЕНЕДЖЕРА Клибанівська Т.М.

ІНТЕГРОВАНИЙ ПІДХІД ДО ВИРОЩУВАННЯ СОЇ В ЮНЦІ ХХ - НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Муханов В.М.

ІНТЕГРОВАНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА Ільченко І.Л.

ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ОСНОВ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ Курдиш Р.Ф.

ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ Бондаренко В.М., Столярчук О.В.

УДК.338.439.5:631.526

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РИНКУ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР АПК

Колесник Т.В., к.е.н., доцент, Пронько Л.М., к.е.н., доцент, Вінницький національний аграрний університет

Розглядаються основні питання оцінки сучасного стану розвитку ринку технічних культур та визначення пріоритетних напрямків підвищення їх ефективності та конкурентоспроможності у трансформаційний період розвитку агропромислового виробництва.

Постановка проблеми. Необхідність забезпечення продовольчої безпеки України потребує відповідного рівня продовольчого самозабезпечення, що передбачає використання державної підтримки вітчизняних

товаровиробників та вжиття заходів контролю за імпортом з метою захисту власного виробництва від іноземної конкуренції. Від стану розвитку підприємств агропромислового комплексу безпосередньо залежить рівень продовольчої безпеки України. Це зумовлено тим, що в АПК зосереджено більше половини виробничих фондів, виробляється близько половини ВВП, дві третини товарів народного споживання, та працює більше третини працездатного населення.

Актуальність теми. З кожним роком більш гостро постають питання продовольчої, водної та енергетичної безпеки. Очікується, що попит на продовольство та енергоносії до 2030 року зросте на 50%, потреба у водних ресурсах - на 40%. Природні катаклізми, з якими стикається економіка окремих держав і глобальна економіка загалом, мають довгостроковий характер. Очікується, що в найближчій перспективі ціни на продовольчі та енергетичні сільськогосподарські культури залишаться на високому рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процеси розвитку аграрного ринку в умовах глобалізації у своїх працях вивчали такі зарубіжні та вітчизняні вчені: К. Асвазаппа, Д. Джонсон, С. К. Поулсон, К. Тернер, Б. Тойн, У. Г. Томлінсон, С. Робокк, К. Сіммондс, Д. Г. Лук'яненко, С. Мочерний, С. Фомішин, Є. Г. Панченко, О. А. Швиданенко та інші.

Виклад основного матеріалу дослідження. У соціально-економічному розвитку країни сільське господарство є однією з основних галузей народного господарства, яка забезпечує виробництво продуктів харчування і є найпершою умовою суспільства. Продукти сільського господарства і промислові товари, що виробляються з сільськогосподарської сировини, становлять 75% фонду

Г

Висновки. Отже автором побудовано трифакторну модель залежно обсягу валової продукції сільського господарства від обсягу бюджетно фінансування Мінагрополітики, частки загального фонду у видатках на Апа Мінагрополітики та обсягу фінансування розробок у сфері розвитку АПК. Дя модель є адекватною, економічно логічною, відповідає основним статистичн" коефіцієнтам, а тому може бути використаною в подальших досліджен автора, присвячених проблемі ефективності державного фінансува аграрного сектору національної економіки, зокрема у прогнозуванні результат' сільськогосподарського виробництва на перспективу.

Список використаних джерел:

1. Дем'яненко М. Я. Державне фінансування аграрного сектору (моніторинг бюджетних програм за 2002-2013 роки) : М. Я. Дем'яненко-А. С. Шолойко. - К. : ННЦАЕ, 2013. - 120 с.
2. Дем'яненко М. Я. Методичні рекомендації з визначення ефективності; бюджетного фінансування розвитку сільського господарства М. Я. Дем'яненко. К. : ННЦ «ІАЕ», 2014. - 20 с.
3. Шолойко А. С. Державна підтримка розвитку сільського господарства / А. С. Шолойко. - К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2013. - 128 с.
4. Олійник Д. С. Фінансова підтримка сільськогосподарського виробництва // Д. С. Олійник // Фінани України. - 2002. - № 6. - С. 72-79.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [ппр://ukrstat.gov.ua](http://ukrstat.gov.ua). Т
6. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [ппр://y.gov.ua](http://y.gov.ua).

УДК 37.036:06.044.5

**КРЕАТИВНІСТЬ ЯК ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОГО ТА
ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ МЕНЕДЖЕРА**

Клибанівська Т.М., к.п.н., доцент, Вінницький
національний аграрний університет

В статті проаналізовано теоретичні підходи до визначення креативності, розкрито її механізми та детермінанти. Зазначено необхідність розвитку креативності у сучасного менеджера.

За сучасник умов креативність і його чинники є детермінантами успішної управлінської діяльності, оскільки сприяють швидкому прийняттю рішень, розробці оригінальних стратегій, впровадженню інновацій та реалізації інших значимих управлінських функцій.

Розвиток креативності управлінців необхідний на всіх етапах професійної підготовки. Інструменти діагностики і розвитку креативності повинні відповідати цілям професійної підготовки, і навіть психологічному та соціальному віку учасників процесу підготовки.

Професійне мислення майбутнього менеджера розглядається як використання особистістю у професійній сфері прийомів розв'язання проблемних задач, способів аналізу професійних ситуацій, прийняття професійних рішень, способів поглиблення змісту предмета праці менеджера.

Як доводить життя, у складних умовах, що постійно змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина творча, гнучка, креативна, здатна до генерування і використання нового (нових ідей і задумів, нових підходів, нових рішень). Творчість не виростає на порожньому місці, творчість - це властивість, як правило, майстрів своєї справи, професіоналів, які ефективно працюють у відповідній галузі. Творчість базується на розвинених мисленні, уяві, інтелекті людини і є її особистісним дериватором. Водночас готовність до творчості, творчого розв'язання проблеми, креативність є загалом одним із механізмів психологічного захисту людини в складних умовах.

Управлінська креативність - це соціально-професійна компетенція суб'єктів діяльності, передбачає спроможність до продуктивної активності, результатом якої є формування нових, нестандартних підходів, технологій і методів здійснення функцій у керівництві соціальними групами і міжнародними організаціями.

Проблема креативності стала предметом вивчення для багатьох вітчизняних і зарубіжних психологів, зокрема, Д.Б. Богоявленської, М.Ф. Вишнякова, В.М. Дружиніна, В.М. Козленко, Г.С. Костюк, І.А. Ягонова, О.М. Матюшкіна, О.В. Морозова, Р. Симпсон, Е. ШМОЩкРШ^om, К. Тейлор, Е. Торранса. Значний внесок у дослідження Проблем здібностей, обдарованості, творчого мислення, розвитку творчої особистості здіЩШйММ вчені, як Н.С. Лейтес, В.В. Клименко, В.О. Моляко, В.В. Рибалка, С.О. Сисоєва, С.К. Шандрюк та інші.

Сам термін "креативність" вітчизняними та зарубіжними¹ вченими трактується неоднозначно. Він походить від латинського слова *creatio*, що означає "створення". В англійській літературі поняття

<<креативність (ідейно - створення, образ) означає творчість, тобто в найбільш

загальному вигляді

воно містить у собі минулі, сучасні і (чи) наступні характеристики прошу результату якого людина (чи група людей) створює те, чого не існувало раніше. На думку Д.Б. Богоявленської, креативність є вищим рівнем інтелектуальної обдарованості й активності - здатністю «бачити предметах щось нове, чого не бачать інші» [1].

Творчість - не лише робота, повторення, а й збагачення цього відомого новизною та оригінальністю [2, с.5].

Креативна психічна система або механізм творчості утворюється олії житті синтезом складових психічних - мислення, почуттів та уяви й тіла (сому) психомоторики та енергопотенціалу. Генеза механізму творчості діахронічна! із гетерохронним, неоднотимним дозріванням окремих функціональних складових і різним типом розвитку [3, с.6].

Аналізуючи трактування поняття «креативність», спостерігаємо багато відмінностей, а саме: дослідники по-різному визначають її місце в структурі особистості, рівень усвідомлення проявів креативності, а також джерела умови розвитку цієї якості. Наприклад, А. Адлер розглядав креативність в контексті свободи вибору між альтернативними життєвими стилями фінальними цілями. Хоча, як вважав дослідник, цілі можуть ініціюватися як культурними факторами, так і спадковістю, але все ж таки мета виникає кінцевому результату завдяки креативній силі індивідуальності, і саме в цьому! проявляється самодетермінація та унікальність індивідуальності [4].-Дж. Гілфорд і П. Торранс розглядають креативність як здатність до творчого (дивергентного) мислення [5], Ф. Баррон визначає креативність «як внутрішній процес, який спонтанно продовжується в дії» [6].

Дж. Гілфорд виділив 6 основних параметрів креативності: 1) здатність до пошуку і постановки проблеми; 2) здатність до генерування великої кількості ідей; 3) гнучкість - здатність продукувати різні ідеї; 4) оригінальність - здатність відповідати на подразники нестандартно; 5) здатність удосконалювати об'єкти, додаючи деталі; 6) здатність вирішувати проблеми, тобто здатність до аналізу і синтезу [5].

Л. Терстоун звернув увагу на те, що в творчій активності важливу роль відіграють такі фактори, як особливості темпераменту, здатність швидко засвоювати і продукувати ідеї, а не критично до них ставитися; творчі рішення приходять в момент релаксації, а не тоді, коли увагу свідомо концентрують на вирішенні проблем. В.Н. Дружинін і Р.М. Грановська доводять, що мотивація досягнень, мотивація змагання, мотивація соціального схвалення блокують самоактуалізацію особистості і ускладнюють прояв її творчих здібностей [7]. Донедавна в українській лінгводидактиці відоме було лише поняття «творчість» (як еквівалент «креативності»), яке визначало продуктивну,

людську діяльність, здатну породжувати нові матеріальні та духовні цінності. У психологічній літературі вчені часто ототожнювали поняття «творчість» і «креативність», вживаючи їх як синоніми.

Дослідження засвідчують, що креативність як особистісна якість відображається в усіх компонентах поведінки та діяльності людини і корелює з такими індивідуальними особливостями психічних процесів, як: мислення, відчуття, сприйняття, емоції, воля, увага, пам'ять, - які сприяють досягненню творчих результатів у діяльності.

На думку Р. Стернберга [8], творчі прояви детермінуються шістьма основними чинниками: інтелектом та здібностями; знанням; стилем мислення; індивідуальними рисами; мотивацією; зовнішнім середовищем. Також, як вважає дослідник, для креативності особистості найважливішими є наявність наступних складових інтелекту:

синтетична здатність - нове бачення проблеми, вихід за межі;

аналітична здатність - виявлення ідей, вартіх розроблення;

практичні здібності - вміння переконувати інших у цінності саме цієї ідеї. В своїй «теорії інвестування» Р. Стернберг переконував, що креативною є людина, яка прагне і здатна «купувати ідеї за низькою ціною і продавати за високою». Тобто, необхідно оцінити потенціал розвитку невизнаних, малопопулярних ідей і можливий попит на них. Творча людина, наперекір супротиву середовища, нерозумінню і несприйманню, наполягає на певних ідеях. Р. Стернберг також зазначає позитивний і негативний вплив знань. Надто засвоєні і «вкорінені» знання можуть заважати по-новому поглянути на проблему. Автор вважає, що для творчості необхідна незалежність мислення від стереотипів і зовнішнього впливу, вміння і сміливість самостійно ставити проблеми та автономно їх вирішувати. Крім того, креативність передбачає здатність іти на розумний ризик, долаючи перешкоди, внутрішню мотивацію, толерантність до невизначеності, готовність протистояти думці оточуючих. Крім того, важливе і творче середовище, хоча мотивація може компенсувати її відсутність [8].

і Ш

Креативність не шукає собі підтвердженя, це радше особливий спосіб світосприйняття, особливий спосіб взаємодії з реальністю. Чим би не зайшла креативна людина, що б вона не робила, в усе вона привносить притаманне тільки їй ставлення, кожна її дія стає актом творчості.

Отже, креативність стає професійно важливою якістю сучасного менеджера. Творчі здібності можна і потрібно розвивати. Для їх підвищення важливі як внутрішні, так і зовнішні фактори. Необхідними умовами для

прояву креативності є наявність творчих цінностей, творчої особистості,

творчого процесу, творчих умінь та творчого мислення.

Список використаних джерел:

1. Богдавленская Д.Б. Психология творческих способностей. - Академия, 2002. - 320 с.
2. Клименко В.В. Психофізіологічні механізми працесу люди монографія / В.В.Клименко, - К: Видавничий дім «Слово», 2013. - 640 с.
3. Клименко В.В. Психология творчості. Навчальний посібник. - К: Це навчальної літератури, 2006. - 480 с.
4. Адлер А. Индивидуальная психология: теория и практика. - СПб.: Изд-ЛГУ, 1993. - 107с.
5. Гилфорд Дж. Три сторони інтелекта *и* Психология мьшлення / П ред. А.М. Матюшкина. - М.: Прогресе, 1965.-С. 232-235.
6. Ваггон Р. Сгеатлугу апсі рзуеБоІо^іса! Беаіг. - Уопс: Уап г4о5Ігана. 1963.- 284 р.
7. Дружинин В.Н. Психология общих способностей. - СПб.: ИитерКо 1999.- 368 с.
8. Стернберг Р., Григоренко Е. Инвестиционная теория креативности *I*, Психологический журнал. - 1998, № 2. - С. 144-159.

633.34 (091) (477) "19/20."

СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ГАЛУЗІ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОЩУВАННЯ СОЇ В КІНЦІ ХХ - НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Муханов В.М., к.і.н., старший викладач,
Вінницький національний аграрний
університет

Розглянуто ключові етапи становлення вітчизняної галузі промислового вирощування сої в період розбудови ринкових відносин в Україні. Проаналізовано основні здобутки та подальші перспективи цієї галузі в структурі АПК України.

У зв'язку з переходом до ринкової моделі економіки, зацікавленість у нарощуванні обсягів промислового виробництва сої в Україні намітилася ще в 1989—1991 рр. У цей період площі посіву культури в УРСР було збільшено до 100 тис. га [1; с. 59]. Аналізуючи процес становлення вітчизняного ринку сої та продуктів її переробки в період незалежності України, починаючи з 1991 р. й до сьогодні, можна виділити три періоди розвитку національної галузі

промислового вирощування культури. Перший період - 1991-1997 рр., протягом якого валовий збір культури скоротився на 35,3% за рахунок зниження посівних площ, в середньому, на 30,8%. Такий спад було викликано посиленням кризових явищ в українській економіці, руйнацією радянської командно-планової системи та нехтуванням ключовими принципами, закладеними у «Концепції розвитку кормовиробництва Української РСР на 1991-95 роки і на період до 2005 року» [там само]. Другий період - 1998-2007 рр. - поступове відродження галузі та нарощування темпів виробництва сої та продуктів її переробки. Та третій період - 2008-2011 рр. - формування потужної експорторієнтованої конкурентоспроможної промислової галузі вирощування сої та продуктів її переробки.

В зв'язку із стабілізацією економічної ситуації в Україні в другій половині 90-х рр. ХХ ст. та необхідністю оптимізації структури посівів олійних та кормових культур в структурі вітчизняного АПК на державному рівні постала потреба в підтримці та розвитку галузі совиробництва. В процесі прийняття відповідних рішень Міністерство аграрної політики України видало Наказ від 27 грудня 2000 року № 271 «Про невідкладні заходи по стабілізації та розвитку виробництва сої в Україні», в рамках якого було затверджено «Програму розвитку виробництва та переробки сої на 2001-2005 роки» [2].

Згідно з Наказом, головною організацією з вирощування сої було призначено співвиробника «Програми розвитку виробництва та переробки сої в Україні на 2001-2005 роки» агрофірму ЗАТ «Сою України». В Програмі було запропоновано механізм розвитку виробництва сої в Україні шляхом створення регіональних центрів, що об'єднувалися під егідою ЗАТ Агрофірма «Сою України». До складу ЗАТ Агрофірма «Сою України» ввійшли науковці та виробники Автономної Республіки Крим, Запорізької, Херсонської, Одеської областей та м. Києва. Головною метою Програми було довести в 2005 році вирощування зерна сої як стратегічної високобілкової і олійної культури до 48 тис. т [3, с. 17].

Поетапна реалізація положень вищезазначеної Програми дозволила вивести галузь промислового виробництва з затяжної кризи та перейти до поступового нарощування темпів виробництва культури за рахунок екстенсивного розширення посівних площ. Так, якщо в кризовому для галузі 1997 р. посівні площі під соєю склали 13,5 тис. га, то в 2000 р. - вже 60,6 тис. га, а в 2006 р. - 714,8 тис. га. Таким чином, в період між 1997-2006 рр. посівні площі сої в Україні зросли на 5295 %. Валовий збір культури за цей період зріс на 871,2 тис. т, або на 4835%.